

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSIOJI RINKIMŲ KOMISIJA**

**SPRENDIMAS
DĖL POLITINĖS REKLAMOS ŽYMĖJIMO TVARKOS APRAŠO PAKEITIMO**

2019 m. gruodžio 19 d. Nr. Sp-439
Vilnius

Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo Nr. IX-2428 10, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22 straipsnių ir ketvirtojo skirsnio pavadinimo pakeitimo įstatymu, n u s p r e n d ž i a :

1. Pakeisti Politinės reklamos žymėjimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos 2010 m. rugsėjo 7 d. sprendimu Nr. Sp-58 „Dėl Politinės reklamos žymėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, ir jį išdėstyti nauja redakcija (pridedama).

2. Nustatyti, kad šis sprendimas įsigalioja 2020 m. sausio 1 d.

Pirmininkė

Laura Matjošaitytė

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų
komisijos 2010 m. rugsėjo 10 d. sprendimu
Nr. Sp-58
(2019 m. gruodžio 19 d. sprendimo Nr. Sp-439
redakcija)

POLITINĖS REKLAMOS ŽYMĖJIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Politinės reklamos žymėjimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) taikomas visų rinkimų ir referendumo politinių kampanijų laikotarpiu ir laikotarpiu tarp politinių kampanijų.

2. Šio aprašo tikslas – nustatyti politinės reklamos žymėjimo reikalavimus.

3. Politinė reklama – valstybės politiko, politinės partijos, politinės partijos nario, politinės kampanijos dalyvio, jų vardu ir (ar) interesais bet kokia forma ir priemonėmis už užmokestį ar neatlygintinai politinės kampanijos laikotarpiu ar tarp politinių kampanijų skleidžiama informacija, kuria siekiama paveikti rinkėjų motyvaciją balsuojant rinkimuose ar referendume arba kurios skleidimu propaguojamas valstybės politikas, politinė partija, politinės partijos narys ar politinės kampanijos dalyvis, taip pat jų idėjos, tikslai ar programa.

4. Politinė reklama nelaikomi:

4.1. ne politinės kampanijos laikotarpiu skleidžiami įprastinio pobūdžio informaciniai pranešimai apie valstybės politiką, politinių partijų, jų valdymo organų veiklą, išskyrus atvejus, kai tokiais pranešimais yra agituojama per būsimą politinę kampaniją balsuoti valstybės politiko, politinės partijos ar jos nario interesais arba už tokius pranešimus yra atsilyginama ar numatoma atsilyginti;

4.2. politinės kampanijos laikotarpiu neatlygintinai skleidžiami įprastinio pobūdžio informaciniai pranešimai apie valstybės politiką, politinių partijų, kandidatų veiklą, informacija, kuria neraginama nedalyvauti referendume, balsuoti už ar prieš referendumui teikiamo sprendimo priėmimą;

4.3. politinės kampanijos laikotarpiu per visuomenės informavimo priemones neatlygintinai, laikantis objektyvumo ir politinės kampanijos dalyvių lygiateisiškumo principų, viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų skleidžiama informacija apie rinkimų programas.

5. Rinkimų (referendumo) agitacija – per rinkimų (referendumo) agitacijos kampanijos etapą politinei reklamai skleisti skirta veikla, kuria siekiama paveikti rinkėjų motyvaciją balsuojant rinkimuose ar referendume.

6. Politinė reklama turi būti pažymėta nurodant lėšų šaltinį ir aiškiai atskirta nuo kitos skleidžiamos informacijos.

7. Politinės reklamos laidų, publikacijų anonsai, išskyrus įprastinio pobūdžio informacinius anonsus, žymimi kaip politinė reklama.

8. Politinė reklama, nepažymėta pagal teisės aktų reikalavimus arba pažymėta nesilaikant teisės aktų reikalavimų, laikoma paslėpta politine reklama ir yra draudžiama. Už jos skleidimą taikoma įstatymų nustatyta atsakomybė.

9. Politinei reklamai, be specialių Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatyme nustatytų reikalavimų, taikomi ir Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatyme reklamai nustatyti principai ir reikalavimai.

10. Draudžiama skleisti politinę reklamą:

10.1. rinkimų (referendumo) agitacijos kampanijos etapu – neatlygintinai, išskyrus diskusijų laidas;

10.2. rinkimų (referendumo) agitacijos kampanijos etapu – per televiziją, išskyrus diskusijų laidas ir ne trumpesnius kaip 30 sekundžių agitacinius siužetus, kuriuose politinės kampanijos dalyvis informuoja apie politinę programą arba kalba aktualiais visuomenei klausimais;

10.3. pirmame periodinio spaudos leidinio puslapyje;

10.4. jeigu jos paskleidimas prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir įstatymams.

11. Bet kam draudžiama naudotis tarnybine padėtimi valstybės ar savivaldybių institucijose, įstaigose ar organizacijose, taip pat valstybinėse ar savivaldybių visuomenės informavimo priemonėse vykdant bet kokią rinkimų agitaciją, pavesti tai daryti kitiems asmenims ar kaip nors kitaip, naudojantis tarnybine padėtimi, bandyti paveikti rinkėjų valią.

12. Rinkimų (referendumo) agitacija, nepaisant jos būdų, formų ir priemonių, draudžiama likus 30 valandų iki rinkimų (referendumo) pradžios ir rinkimų (referendumo) dieną iki balsavimo pabaigos. Iki šio draudimo paskelbta išorinė politinė reklama gali būti skelbiama tik rinkimų įstatymų ar Referendumo įstatymo nustatytais atvejais.

13. Informacija apie vykstančius rinkimus, jų svarbą valstybės gyvenimui, atvykusių balsuoti rinkėjų skaičių, dokumentus, kuriuos būtina turėti balsuojant, kvietimas atvykti balsuoti ar kita informacija, kuria neraginama nedalyvauti rinkimuose ar referendume, balsuoti už arba prieš kandidatą ar kandidatų sąrašą ar referendumui teikiamo sprendimo priėmimą, nelaikoma rinkimų ar referendumo agitacija.

II SKYRIUS POLITINĖS REKLAMOS ŽYMĖJIMAS

14. Viešosios informacijos rengėjai ir (ar) skleidėjai privalo šiame apraše nustatyta tvarka pažymėti visą politinei reklamai, rinkimų (referendumo) agitacijai skirtą informaciją (skelbimą, laidą, siužetą, filmą, kitą vaizdo ir (ar) garso kūrinį ir pan., nepaisant jos skleidimo ar transliavimo

būdo (radijo, televizijos programoje, internete, lauko ekranuose, ekranuose, esančiuose viešajame transporte, kino teatruose ar kitose viešosiose vietose).

15. Politinės reklamos žymėjimo užrašą sudaro šios sudedamosios dalys:

15.1. „*Politinė reklama*“ (gali būti pakeičiamas „*Rinkimų agitacija*“ arba „*Referendumo agitacija*“);

15.2. „*apmokėta iš*“ („*bus apmokėta iš*“) politinės kampanijos dalyvio, kito politinę reklamą, rinkimų (referendumo) agitaciją apmokančio asmens pavadinimas arba vardas, pavardė (kilmininko linksniu) „*PK sąskaitos.*“, jeigu apmokėta iš politinės kampanijos sąskaitos, arba kitais atvejais „*sąskaitos.*“;

15.3. „*Užsakė...* (nurodomas konkrečios įmonės oficialus pavadinimas)“, jeigu nesutampa asmuo, kurio interesais paskleista politinė reklama, ir asmuo, užsakęs politinę reklamą;

15.4. „*Užs. Nr. ...* (nurodomas politinės reklamos užsakymo numeris)“. Rekomenduojama visai spausdintai politinei reklamai, privaloma – tik periodinėje spaudoje;

15.5. „*Tiražas:* (nurodomas spaudinių tiražas)“. Privaloma tik politinės reklamos gaminiuose, pavyzdžiui, lankstinukuose, plakatuose, kalendoriuose, žurnaluose ir kituose specialiai politinei reklamai skleisti pagamintuose leidiniuose;

15.6. užrašas, nurodantis viešosios informacijos rengėją ar skleidėją ir spaustuvę ar gamintoją, arba užrašas, nurodantis, kad pats politinės kampanijos dalyvis pasigamina politinės reklamos gaminį:

15.6.1. privalomas tik tokiuose politinės reklamos gaminiuose kaip: lankstinukuose, plakatuose, kalendoriuose, žurnaluose ir kituose specialiai politinei reklamai skleisti pagamintuose leidiniuose;

15.6.2. neprivalomas tik politinę reklamą skleidžiant periodinėje spaudoje, televizijoje, radijuje, internete ar kitais atvejais, kai pagal skleidimo būdą žinomas informacijos skleidėjas.

16. Politinės reklamos žymėjimo užrašas negali būti trumpinamas ar kaip nors kitaip keičiamas.

17. Politinės reklamos žymėjimas (išreiškiamas vaizdu) turi būti atvaizduojamas ta pačia kryptimi kaip politinės reklamos vaizdas ir reklamos tekstas. Užrašas turi būti vientisas (pateiktas vienoje vietoje), aiškiai įskaitomas, nenutrinamas ir pateiktas kontrastiškame fone. Politinės reklamos žymėjimas (išreiškiamas garsu) turi būti išsakomas tokiu pačiu tempu ir garsumu kaip pačios reklamos turinys.

18. Kiekviename spausdintos politinės reklamos (skelbimo ar publikacijos) puslapyje (periodinėje spaudoje), lankstinuke (pirmajame ar paskutiniame atvarte, matomoje vietoje), plakate (matomoje jo pusėje) ar kitame politinei reklamai rinkimų (referendumo) agitacijai skirtame

gaminyje, nepaisant jų platinimo būdo ir vietos, turi būti nurodytas politinės reklamos žymėjimas, atitinkantis šiame apraše nustatytą tvarką.

19. Spausdintos politinės reklamos žymėjimas turi būti ne mažesnis, negu lentelėje pateikti dydžiai:

Formatas	A7	A6	A5	A4	A3	A2
Dydis punktais	5	7	8	10	12	20

19.1. Jeigu išorinės politinės reklamos, rinkimų (referendumo) agitacijai skirtos informacijos formatas didesnis, negu lentelėje nurodytas, nustatant žymėjimo dydį punktais, turi būti įvertinamas politinės reklamos, rinkimų (referendumo) agitacijai skirtos informacijos tvirtinimo nuotolis nuo artimiausios vietos, kurioje reklama bus matoma. Žymėjimas turi būti tokio dydžio, kad būtų įskaitomas nenaudojant papildomų priemonių vaizdui pritraukti.

III SKYRIUS

SPECIALIEJI REIKALAVIMAI, TAIKOMI POLITINĖS REKLAMOS ŽYMĖJIMUI

20. Kai politinė reklama, rinkimų (referendumo) agitacijai skirta informacija skleidžiama elektroninėmis priemonėmis (garsu ir vaizdu):

20.1. politinei reklamai, rinkimų (referendumo) agitacijai skirtos informacijos skleidimo metu nuolat turi būti aiškiai ir įskaitomai (pateikta kontrastiškame fone) matomas atitinkamas užrašas, nurodantis, kad tai politinė reklama, rinkimų (referendumo) agitacija (15.1 papunktis);

20.2. informacijos skleidimo pradžioje ir, jei ji skleidžiama ilgiau kaip 30 minučių, pabaigoje, ne trumpiau kaip 10 sekundžių, turi būti parodomas aiškiai matomas (gali būti rodoma kaip „bėganti eilutė“) užrašas, nurodantis apmokėjimo šaltinį (15.2 papunktis);

20.3. jeigu informacija skleidžiama ilgiau kaip 10 minučių, kas 10 minučių parodomas atitinkamas užrašas, nurodantis apmokėjimo šaltinį (gali būti rodoma kaip „bėganti eilutė“);

20.4. jeigu skleidžiama politinė reklama, rinkimų (referendumo) agitacijai skirta informacija (diskusijų laidos, partijų ir (ar) kandidatų programos), finansuojama valstybės biudžeto lėšomis iš Vyriausiajai rinkimų komisijai skirtų asignavimų, nurodoma „apmokėta VRK“.

21. Kai politinė reklama, rinkimų (referendumo) agitacija skleidžiama elektroninėmis priemonėmis (tik garsu):

21.1. politinei reklamai, rinkimų (referendumo) agitacijai skirtos informacijos skleidimo pradžioje ir (arba) pabaigoje turi būti žodžiu aiškiai paskelbiama, kad tai politinė reklama, rinkimų (referendumo) agitacija, ir nurodomas apmokėjimo šaltinis (15.1 ir 15.2 papunkčiai);

21.2. jeigu informacija skleidžiama ilgiau kaip 10 minučių, kas 10 minučių turi būti žodžiu aiškiai paskelbiama, kad tai politinė reklama, rinkimų (referendumo) agitacija;

21.3. jeigu politinei reklamai, rinkimų (referendumo) agitacijai skirtos informacijos skleidimą pertraukia reklama, žinios, muzikiniai intarpai ir pan., po kiekvienos tokios pertraukos transliuotojai privalo papildomai pranešti, kad ši informacija yra skirta politinei reklamai ar rinkimų (referendumo) agitacijai, ir nurodyti lėšų šaltinį, kaip tai daroma informacijos skleidimo pradžioje.

22. Jeigu paties viešosios informacijos rengėjo ar skleidėjo (televizijoje arba radijuje) lėšomis rengiama ir skleidžiama rinkimams skirta diskusijų laida, laidos pradžioje, pabaigoje ir po kiekvienos pertraukos, žodžiu aiškiai paskelbiama arba parodomas aiškiai matomas užrašas, kad tai konkretaus viešosios informacijos rengėjo ar skleidėjo iniciatyva ir lėšomis parengta diskusijų laida.

23. Kai politinė reklama rinkimų (referendumo) agitacija skleidžiama socialiniuose tinkluose ar įvairiose nuotraukų, įrašų ar pan. dalijimosi svetainėse:

23.1. atlygintinai skleidžiama informacija turi būti pažymėta pagal šio aprašo nustatytus reikalavimus;

23.2. politinės kampanijos dalyvio neatlygintinai skleidžiama ir paties politinės kampanijos dalyvio pasigaminta informacija turi būti pažymėta, nurodant, kad tai politinė reklama, ir nurodant, kad pats politinės kampanijos dalyvis pasigamino politinės reklamos gaminį (jeigu skleidžiama neatlygintinai, bet buvo patirtos gaminimo išlaidos, reikalinga nurodyti ir gamintoją);

23.3. politinės reklamos žymėjimas turi būti neatskiriama politinės reklamos (gaminio, skelbimo) dalis dėl to, kad, kitiems vartotojams pasidalijus nuoroda savo paskyroje ar svetainėje, politinės reklamos žymėjimas išliktų;

23.4. šio aprašo reikalavimai netaikomi tretiesiems, su politinės kampanijos dalyviu nesusijusiems, asmenims, jeigu jie savo asmeniniame socialinio tinklo profilyje laisva valia pasidalija jau paskelbta politine reklama arba paskelbia savo nuomonę apie politinės kampanijos dalyvius. Ši išimtis galioja tik tuo atveju, jeigu trečiasis asmuo pats nemoka už informacijos paskelbimą ir jam nėra niekaip (tiesiogiai ar netiesiogiai) atlyginama už dalijimąsi informacija.

IV SKYRIUS

REIKALAVIMŲ, KELIAMŲ POLITINEI REKLAMAI, PRIEŽIŪRA

24. Vyriausioji rinkimų komisija kontroliuoja, kaip laikomasi šio aprašo reikalavimų.

25. Politinę reklamą paskleidę viešosios informacijos rengėjas ir skleidėjas, pastebėję arba gavę informacijos, kad skleidžiama reklama gali būti vertinama kaip neatitinkanti įstatymų nuostatų arba šiame apraše nustatytos tvarkos, nedelsdami turi imtis priemonių, kad klaida būtų ištaisyta.

26. Vyriausioji rinkimų komisija, politinės reklamos stebėsenos metu nustačiusi arba gavusi informacijos, kad paskleista politinė reklama yra draudžiama, nepažymėta ar pažymėta pažeidžiant šį aprašą, gali kreiptis į užsakovą, politinę reklamą paskleidusį viešosios informacijos skleidėją (prireikus ir rengėją), prašydama pateikti paaiškinimą dėl nustatyto pažeidimo ir įpareigoti per nustatytą terminą pažeidimą pašalinti.

27. Jeigu galimas pažeidimas atsirado dėl techninės klaidos Vyriausioji rinkimų komisija, vertindama pažeidimą, atsižvelgia į klaidos pobūdį ir veiksmų operatyvumą ją ištaisant. Vertinant atsižvelgiama į tai, ar atitinkamomis techninėmis klaidomis nepiktnaudžiauama ir ar savo iniciatyva buvo imtasi veiksmų klaidai ištaisyti.

28. Vyriausioji rinkimų komisija, nustačiusi, kad yra nežymių netikslumų (paklaidų), tačiau esminė informacija buvo nurodyta, gali pažeidimą laikyti mažareikšmiu ir įpareigojimo pašalinti pažeidimus neskirti.

29. Apygardų (savivaldybių) rinkimų komisijos (miestų, rajonų referendumo komisijos) politinės reklamos stebėseną atlieka Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

30. Asmenys, pažeidę šį aprašą, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

31. Kylantys ginčai sprendžiami Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.
